

Arkivsak-dok. 26/00464-1
Saksbehandler Stig Alfred Eikeland

Saksgang

Møtedato

Utvalg for landbruk

13.03.2026

14/26

Saksframlegg

Uttalelse ang. veterinærordning NOU 1:26

Kommunedirektørens innstilling:

Utvalg for landbruk i Farsund kommune sender nedenstående saksutredning som innspill til høring av NOU 2026:1.

- Farsund kommune anbefaler på det sterkeste å fortsette dagens ordning.
- Tilskudd må øremerkes veterinærtjenesten og tildeles fra Landbruksdirektoratet til det enkelte vaktområdet.
- Tilskuddet må reflektere faktiske kostnader som blant annet dyretall og reisevei.

Vedlegg

Høring av NOU 2026:1 En bærekraftig kommunesektor
Oversendelsesmail
Informasjon om veterinærordningen

Saken kort fortalt

NOU 2026:1 En bærekraftig kommunesektor foreslår å avvikle en rekke øremerkede statlige tilskudd og innlemme dem i kommunenes rammetilskudd, inkludert tilskudd til veterinærvakt og veterinærdekning. Dette innebærer at dagens statlige finansierings- og fordelingsmodell for veterinærordningen faller bort, og ansvaret for organisering og finansiering av veterinærvakt overføres fullt ut til kommunene. En slik endring vil svekke den statlige styringen av kritiske veterinærtjenester og medføre økonomiske og driftsmessige konsekvenser for kommunene, også i Lindesnes vakt-distrikt. Dagens tilskudd er allerede i dag utilstrekkelig og medfører en egenandel på mellom 300-400 000 kroner for Farsund kommune. (324 000 kroner i 2025).

Bakgrunn

Kommunal- og distriktsdepartementet har sendt NOU 2026:1 En bærekraftig kommunesektor på høring, med høringsfrist 16. april 2026.

Utredningen foreslår endringer i statlig styring og finansieringsordninger, herunder innlemming av øremerkede tilskudd i rammefinansieringen, noe som direkte berører dagens veterinærordning.

Farsund kommune har mottatt et initiativ fra Lyngdal kommune, som igjen bygger på en henvendelse fra Hægebostad veterinærkontor, med henvisning til at Hægebostad kommune ønsker å utarbeide en felles høringsuttalelse fra kommunene i regionen. Farsund kommune tar sender denne saken som innspill. Det vil da være mulighet for andre kommuner til å støtte innspillet.

Vurdering

Vaktordningen fungerer i dag veldig bra, se vedlagte beskrivelse av veterinærordningen. Likevel er tilskuddet fra Landbruksdirektoratet ikke tilstrekkelig.

NOU 2026:1 En bærekraftig kommunesektor foreslår strukturelle endringer som vil få direkte og betydelige konsekvenser for dagens veterinærordning. For det første foreslås det at øremerkede statlige tilskudd avvikles og innlemmes i rammetilskuddet, slik at dagens finansieringsmodell for veterinærvakt faller bort.

For det andre innebærer innlemmingen at tildelingen av midler ikke lenger vil skje etter faglige kriterier som vaktområder, dyretall og reiseavstander, men gjennom inntektssystemet, der folketall er det bærende fordelingskriteriet. **Dette innebærer at økonomisk støtte til veterinærordningen ikke lenger reflekterer kostnadene ved å opprettholde en fungerende vaktordning i distriktskommuner.**

For det tredje vil Landbruksdirektoratets faglige og økonomiske styringsrolle falle bort, ettersom direktoratet i dag forvalter tilskuddsordningene og dimensjonerer vaktområdene nettopp fordi midlene er øremerket. Når tilskuddene innlemmes i rammetilskuddet, vil kommunene selv stå fullt ansvarlige for organisering og finansiering av veterinærvakt uten statlig faglig samordning.

For Lindesnes vaktdistrikt (Farsund, tidligere Lyngdal, tidligere Lindesnes og tidligere Mandal) antas de økonomiske konsekvensene å være moderate, men potensielt negative. For kommuner med lave innbyggertall, høyt dyrehold og store avstander kan konsekvensene bli svært alvorlige, slik tidligere statlige fordelingsberegninger viser. Dette vil kunne svekke dyrevelferd, redusere tilgang på veterinærtjenester og utfordre landbruksnæringens produksjonsgrunnlag og beredskap – særlig i utsatte distriktsområder der næringsgrunnlag og bosetting allerede er under press. Beregninger gjort av Landbruksdirektoratet i 2019 (da det samme forslaget var på agendaen), viste at vaktdistrikt Eiken-Marnardal ville få en reduksjon på 80 % av dagens overføringer fra staten, dersom tilskuddet skulle beregnes etter innbyggertall.

En modell der midlene fordeles etter folketall alene er etter faglige vurderinger lite egnet til å sikre god veterinærdekning og en ansvarlig nasjonal beredskap for dyrehelse og matproduksjon.

Økonomiske konsekvenser

Ut fra tall basert på beregninger i et lignende forslag fra 2019, der tilskudd etter folketall ble sammenlignet med tildelingen i dagens ordning, viser eksempelet at Lindesnes vaktdistrikt ville fått lavere tilskudd enn i dag.

Folketall er lite relevant som grunnlag for å beregne tilskudd til veterinærordningen. Dagens ordning der tilskudd reflekterer dyretall og reiseavstander mm. må fortsette.

Dagens tilskudd er allerede i dag utilstrekkelig og medfører en egenandel på mellom 300-400 000kr for Farsund kommune. (324 000kr for Farsund kommune i 2025)

Konsekvenser for barn og unge

Ikke relevant

Konsekvenser for klima og miljø

Ikke relevant

Konsekvenser for folkehelse

Ikke relevant

Konklusjon

Ut fra ovenstående vurdering anbefaler kommunedirektøren at Farsund kommune sender høringssvar der man sterkt anbefaler å opprettholde dagens ordning, hvor tilskuddet til veterinærvakt fortsatt fordeles etter vakt-distrikt og baseres på en faglig styrt forvaltning gjennom Landbruksdirektoratet. Denne modellen vurderes som nødvendig for å sikre en forsvarlig, stabil og faglig basert veterinærberedskap, og for å ivareta dyrevelferd, landbruksproduksjon og beredskap i hele regionen.